

Frants Gertsen – "Kjeld"

(1919-2001)

Foto: HSB

Frants Gertsen kom fra Odense og var uddannet dyrepasser. I februar 1944 blev han sendt til Esbjerg for at bistå med det illegale bladarbejde. Men hans opgavefelt skulle blive væsentligt bredere. Ligesom tidligere heltidsillegale DKP'ere var han sendt af Holger Vivike, lederen af DKP's illegale arbejde i Sydjylland og på Fyn.

Gertsen havde fra 1938 været aktiv i DKU (Danmarks Kommunistiske Ungdom). Han havde i to omgange været interneret i Horserød pga. kommunistisk virksomhed. Efter løsladelsen i juni 1943 engagerede Gertsen sig i Auguststrejken i Odense. Dermed havde han overtrådt betingelserne for at blive løsladt fra Horserød, og han måtte gå under jorden.

Gertsen ankom til Esbjerg i februar 1944. I april blev han medlem af den tværpolitiske byledelse; senere blev han den reelle byleder og drivkraften i etableringen af ventegrupper. Samtidig indtog han en central rolle i arbejdet med illegale blade, sabotage og enkelte likvideringer.

Gennem sit talent for at knytte personlige forbindelser lykkedes det Gertsen at få etableret en undergrundshær i Esbjerg. I efteråret 1944 talte den 200 mand.

Gertsens indsats som kommunist i Esbjerg faldt i regionsfasen, hvor modstandsaktiviteterne i vidt omfang var koordineret centralt fra den britiske sabotageorganisation SOE, og kommunisterne udgjorde ikke længere krumtappen i organiseringen af modstandsarbejdet. Gertsen var i stand til at vinde tillid i borgerlige

kredse. Han var loyal over for DKP, men også optaget af den nationale vækkelse. I en sang trykt i *Vestjydens* befrielsesnummer betegnede han sig som "hele Byens Yngling" [yndling].

16. marts 1945 blev Gertsen arresteret af Gestapo og tortureret. 5. maj vendte han tilbage til Esbjerg. Borgerlige og militære kræfter havde for længst indtaget de ledende poster. Gertsen blev nu dels leder af modstandsbevægelsens rekrutteringskontor, dels ceremonimester, der fx holdt taler ved begravelser af henrettede sabotører. Hans degradering blev i DKP betragtet som et forsøg på at udmanøvrere kommunisterne. Gertsen udførte dog loyalt sine opgaver under den nye ledelse. Efter krigen var han bl.a. aktiv i SF.